

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

(O. a.)

Cím:

Mit olvas Budapest?

Forrás:

Pesti Napló

Bp.

(Hely)

1919. XII. 9

(Idő)

(Köt. v. füz.) ((

Osztályozás

Tárgy

028.1

Hely

Idő

"1919"

Személy

Mit olvas Budapest?

Tömegesen vásárolják a magyar könyvet a megszállott területeken

(Saját tudósítónktól.) Aki tömegpszichológiával foglalkozik, jól tudja, hogy a közönség lelki állapotának megismeréséhez kifünő támpontot szolgáltat annak a megállapítása, mi felé fordul leginkább az érdeklődés irodalmi és művészeti téren. Hogy a színházakban milyen szellemi táplálékot fogyaszt Budapest, azt a szinlapokból — mint „szellemi étlapok“ból könnyűszerrel meg lehet állapítani. Sokkal körülményesebb a „háziilag fogyasztott szellemi kosztak“, az olvasmányok kelendőségének megállapítása.

A Pesti Napló munkatársa bejárta Budapest könyvesboltjait, hogy megtudja: mit olvas Budapest? Egyetlen könyvkereskedés adatai természetesen nem elegendők ahhoz, hogy a közönség olvasmányairól tájékozást lehessen szerezni, mert tudvalévőleg minden könyvkereskedésnek más-más publikuma van. A publikum minősége és izlése viszont függ az illető városrésztől is, mert hiszen más a belvárosi közönség gusztusa — könyvekben is, — mint például a köruti, vagy külvárosi közönségé.

A legörvendetesebb, amit hallottunk az, hogy a megszállott területek könyvkereskedői nem győzik furfanggal és költséggel, hogy az ottani közönség nagy magyar könyv-szomját kielégítsék. Ez jól eső vigaszt és kellemes reményeket nyújt arra, hogy aki magyar, az magyar marad minden idegen közigazgatás alatt is.

Először a Budapesti Könyvkereskedők Egyesületének elnökét, Lantos könyvkereskedőt kerestük fel, aki kérdézkérdésünkre elmondotta, hogy ke-

lendőség dolgában a nyelvtanok állnak első helyen.

— Nem tudunk annyi nyelvtant hozatni, — mondotta Lantos — amennyit egy hét leforgása alatt el ne adhatnánk. Az angol, francia, német nyelvtanokat és szótárakat úgy kapkodják, mintha ingyen osztogatnánk, ezenkívül feltűnően sokan keresnek spanyol nyelvtant, amit bizony nehezen tudunk beszerezni a külföldről, mert raktáron eddig nem tartottuk. Tíz esztendő alatt nem kerestek annyi spanyol „nyelvmestert“ és szótárt, amennyit két hónap óta rendeltek nálam.

— Spanyolul — sajnos — bizonyára nem azért tanulnak az emberek, hogy Cervantes „Don Quijote“-ját végre valahára eredetiben olvassák, bár ez Byron Don Juan-ja szerint a világon a legnagyobb élvezet.

— Regény nem igen fogy, — folytatta Lantos. — Ha mégis keres valaki regényt, leginkább Herczeg Ferenc új regényét Az élet kapuját kéri, a külföldiek közül Romain Rolland híres, nagy regényét, a Jean Cristoph-ot veszik leginkább. Hallatlanul nagy kereslet mutatkozik orvosi, műszaki, kémiai, technikai és matematikai művekben, ezzel azonban szintén meg vagyunk akadva, mert ezek majdnem mind külföldi munkák és külföldi könyvküldeményt már egy háromnegyed év óta nem kaptunk. A közönség izlésére jellemző, hogy számtalanszor előfordul, hogy valaki bejön a boltomba és szerző vagy könyvcím megjelölése nélkül egyszerűen szép bőrkötésű könyvet kér. Hogy miféle könyv, az mindegy. Nagyon keresik az antiquariátokat, irodalomtörténeti, művészettörténeti munkákat, főleg francia, illusztrált könyveket. Érthető okokból megráppant az érdeklődés a szociológia körébe vágó munkák iránt. Mióta a proletárdiktatura megbukott, egyetlen Marx-munkát sem adtam el, ellenben annál inkább keresik a filozófiai könyveket, amelyek iránt most óriási az érdeklődés. Mint örvendetes jelenséget, megemlíthetem, hogy a megszállott területeken lévő könyvkereskedők minden anyagi és szállítási nehézséget leküzdve, nagyon vásárolják a magyar könyveket. Nagyváradról, Pozsonyból, Kassáról hetenkint nagyarányú rendelések érkeznek egy hozzám, mint könyv-

kereskedő kollégáimhoz és ha a szállítás lehetséges volna, vagy csak némileg is könnyebb, nagymennyiségű könyvet „exportálhatnánk“ — Magyarországra. A megszállott területeken lakók magyar könyvvásárlási kedve biztató jel arra, hogy a megszállás alatt is magyar akar maradni a lakosság. Bizony, bizony szomorúan érdekes, hogy ilyen siralmas viszonyoknak kellett jönniök, hogy a vidék könyvvásárlási és magyar irodalmat pártoló kedvet kapjon...

Utána a Singer és Wolfner-céghez mentünk, ahol Wolfner József, a cég egyik tulajdonosa a következőket mondotta:

— A mi üzletünkben főként a könnyű irodalom kelendő. Regények, elbeszélések, detektív-históriák és főleg idegen regények magyar fordításban: ezek azok, amiket most leginkább keres a közönség. A magyar írók közül elsősorban Herczeg Ferencet favorizálják, aztán Mikszáthot, Gárdonyit és Bródy Sándort is. A német könyvek iránt kisebb az érdeklődés, különösen amióta minden német könyv tízszer annyiba kerül, mint azelőtt. Egy négy márkás könyv ára — a valutadifferencia és a német kiadó felára következtében — ma 40–50 korona. A nyelvtanokat és szótárakat nálunk is nagyon keresik, nemcsak az angolt, németet és franciát, hanem még a hollandus nyelvtanokat is, persze az utóbbi rendszerint hiába, mert külföldről ma lehetetlen a beszerzés.

A Dick-féle könyvesboltban megtudtuk, hogy a legkeresettebb magyar könyv nála Ujhelyi Nándor: „Egy férfi szerelmei“ című regénye, nagyon veszik még Strindberg munkáit magyar fordításban. Shaw „Mensch und Übermensch“-jét, Hevesi Sándor Shakespeare-tanulmányát, Romain Rolland regényét, a Jean Cristoph-ot, Anatole France és Gorkij regényeit. Általában nagy pénztelenség tapasztalható a közönségnek még ama rétegeinél is, amelyek azelőtt könnyen költötték a pénzt. Hogyisne, mikor például Jókai összes művei 3500–3800 koronába kerülnek! Kinek van ma ennyi pénz?

Rózsavölgyi és Társa boltjában Straub Pállal, a könyvosztály vezetőjével beszélünk. Itt már egészen más irányú kereslet van a könyvekben, mint a többi könyvkereskedésben. Leginkább művészeti

könyveket, művész-biográfiákat, különösen pedig grafikai műveket vesznek. Feltűnően sok *Rilke*-kötetet adnak el Rózsavölgyiek, továbbá *Thomas Mann*, *Wilde* Oszkár és *Boccaccio* köteteket. Nagy kereslete van a *Dürer*, *Rubens*, *Rembrandt*, *Renoir* életrajzainak, amelyekhez az illető mesterek képanyaga van mellékelve. A karácsony közeledése itt már érezhető, rengeteg ifjusági iratot vesznek, *Vernét*, *Donászyt*, *May* Károlyt, *Benedek* Eleket keresik főként. A pénzhány itt is feltűnik:

Végül egy antiquariumban, *Győző* Andornál tettünk látogatást, aki elmondotta, hogy észlelete szerint a közönség — legalább az ő közönsége — kezd visszatérni a romantikusokhoz. *Dickens*, az öreg *Dumas*, *Hugo Victor* és *Jókai* kelendőbbek, mint valaha. Az új magyar irodalom írói közül elsősorban *Herczeg* Ferencet veszik. Örvendetes, hogy feléledt megint a magyar klasszikusok iránti érdeklődés. *Arany* János, *Petőfi*, *Tompa*, *Vörösmartj* és *Czuczor* Gergely műveit gyűjteményesen vásárolják nála, a modernek közül inkább *Ady* Endrét és *Babits*-ot, a „Ma“-isták közül — senkit. *Kassák* és *Mácza* urak műveire senki se kíváncsi. Elég volt belőlük. Megemlítette még *Győző*, hogy amióta a *Monte Christó*-t filmen játsszák, ezernyi példányszámban el lehetett volna adni *Dumas* regényét, amely azonban már rég elfogyott. Ha kéz alatt mégis akad egy-egy példány, annak ma 150 korona az ára, pedig annak idején egy heülap ingyen küldte az előfizetőinek.

(Ö. A.)